

Pesek na obali

Milan Markelj

*Na obali pa je bilo veliko peska
in jaz globoko pogreznjen vanj...*

Ležal je na veji, ki se je rahlo vzdigovala nad gladino reke. Z nogami se je oprl na deblo, raskavo, preklano od tisočeri razpok, prepletenih v fantastične vzorce. Spodaj pod njim je tekla reka: njen pološeni obraz, posut s prvimi posušenimi listi obvodnih dreves, se je v daljavi svetil od večernega neba, medtem ko je okoli njega zamolklo poglabljen, ves zelen in preprežen molčal s tisto mirnostjo, ki te prešinja s strahom in nedopovedljivo željo, da bi pomočil roke vanj. Bil je samo nekaj decimetrov nad vodo, a počutil se je varnega, čeprav je bila veja ozka in bi ga že najmanjša nepazljivost vrgla v globino zelenega obraza reke. Poleg njega, na drugi veji, je samotno mežikala napol prazna steklenica encijana. Obraščal jo je sluzav mah, ki se je leno vlekel po spodnjem robu veje. Kozarec je imel v roki. S poti, posute z ugaski ni mogel nihče opaziti steklenice. Sprehajalcev ni bilo več: samotno zehanje črnega prahu v večerni mrak, obrečni vrtički, razmajani zidovi in gmota drevja na strmini pa so še vedno budno prežali na vsak njegov gib, trdo prisotni s svojo kamnito resničnostjo. Umaknil se jim je na to vejo, tik nad reko, kjer se počuti vsaj malo bolj varen kot prej, ko je poln groze bežal iz mesta, iz grozeče gmote cest, zidov, oken in smeti, iz tiste zanesljive trdnosti, ki jo je občutil, kako gleda iz vsakega najmanjšega kosa mesta. Zbežal je iz mesta in s seboj vzel steklenico, ker se je divje zaželel napiti in omehčati ostrost dreves, zidov, cest, prahu, smeti, prerivanja ljudi, vsega, obenem z divjo živaljo v njegovi notranjosti, ki se je parajoče oglašala. In zdaj čaka. Čaka na trenutek, ko se bo veja pod njim zazibala in bo ves breg ob reki veselo pomežiknil v padajoči mrak...

Natočil si je kozarec in ga na dušek spil. Pomlaskal je z jezikom. Čez čevljev je zbegano stekla preščipnjena mravlja. Nebo je bilo globoko, čisto. Zadaj nekje, šum je prihajal do njega iz prejšnje oddaljenosti, vsaj zdelo se mu je tako, so pobrenčavali avtomobili. Zakasnel športnik je čofotal z vesli po vodi. Mir večera je trepetal med listi. Čofotanje se je utrujeno prerivalo s svetlobo neba. Pot je temnela, zelenilo v listju se je poglobilo,

da je postalo že kar otožno temno, in svetleča lisa na obrazu reke se je rdečkasto zmanjševala pod mostom. Zagledal je čoln. Od vesel so kapljale iskrece se kapljice. Športnik se je bližal bregu: neslišno je drsel po vodi. Topoli so se nagibali.

Vse je zunaj njega. Ne more poseči vanj. Celo bolnica na drugem bregu je s svojo masivnostjo rumenih sten skoraj brezpomembna, samo še slika z reko in čolnom, pa nebo nad gorami, rešetkasto od konstrukcije mostu...

Vzdignil se je, da bi si natočil še en kozarec. Veja se je zazibala. Končno. Toplo jo je pogladil in zatisnil oči. Čisto rahlo zibanje je čutil. Seveda, le kako, da se ni prej spomnil. Samo vstati je treba in bo pijan, pravzaprav ne pijan v slutnji pijanosti.

Nasmehnil se je. Potem je natočil. Polni kozarec si je podržal pod nosom, ga poduhal, obrnil proti bleščeči luči nad gorami, da se je čarobno razlomila v rumeni tekočini, in izpil. Nekaj časa je pijačo valjal po ustih. Izgubila je svojo ostrino in postala čisto navadna slina. Ni se mogel odločiti, ali jo naj pogoltne, ali ne. Med preudarjanjem je sedel. Noge je položil na vejo in s stopali stisnil steklenico. Kozarec je poveznil na njen vrat. Smejalo se mu je. Veja je bila tako prijetno okrogla in večer čudovito lep, raztresen po vdolbinah med drevesi razlit čez reko in stisnjen pod debela obvodnih rastlin. Topel, mehak večer ob reki z njenim posebnim vonjem. Gladil je hrapavo skorjo debela in si zaželel, da bi bila Irena pri njem.

Objel bi jo: vonj njenih las in kože, gladkost tilnika in vznemirljiva oblina prsi. Razpadla bi v ta večer, da bi postala kot pot, posuta z ugaski, kot kamniti zidovi, kot obraz reke, kot drevje — čvrsta, trdna, resnična...

Vstal je. Pijačo je še vedno valjal po ustih. Steklenico s kozarcem je zaril v mulj ob bregu pod koren debela. Negotovo je stopil po veji, obšel deblo in stopil na breg. Pogledal je na obe strani: črna pot se je prazna pretegovala ob reki, in skočil je nanjo. Zašumela je. Brnil je, da se je pokadilo, potem pa spustil droben curek sline na tla. Ostanek je obdržal v ustih. Nekajkrat jo je zagnal ob zobe, da se je zgostila in povečala, pri tem je zamolklo sikala. Krenil je proti mestu.

Zanikrni vrtički na obeh straneh poti, eni nad, drugi pod njo so se pretegovali in pripravljali na noč. Koli za fižol so kot zverženi starci plesali nekakšno mazurko po gredicah in se dobrikali obžaganim vrbam na bregu. Belouške so se plazile na lov. Nebo je žarelo, visoko nad vrtovi so stisnjene hišice, oprte na strmo skalo, mežikale proti drugemu bregu in odpirale svetleče oči. Cel vlak teh hišic je brenčal nad njim v tihem zadovoljstvu. Tudi luči vzdolž ceste na drugi strani reke so se prižigale. Reka je zaživela okoli obrnjeno življenje obeh svojih bregov. Se njen vonj po gnilem je postal za malenkost manj oster in otipljiv. Meglice so se dvigale z gladine. Avtomobili so tipajoče lezli po cesti. Mesto je hrumelo.

Nazadnje se je odločil in požrl olje, ki se mu je zgostilo v ustih. Bilo je brez okusa. Občutil je, kako se mu je zapičilo v želodec.

Dospel je do klopce, ali bolje tistih dveh štrcljev, ki sta od nje ostala, ko se je lepega dne sesula. Že takrat, ko je na nji posedal s prijateljem, je bila nevarno nagnjena, vendar ni bilo videti, da se bo tako hitro razletela. Cel slab mesec je že ni bilo več, in z njo je izginila tudi napol razgaljena

rit ženske, ki sta jo opazovala, kako se ziblje na balkonu: in čudno kričanje je bilo slišati zraven. Vse skupaj se je stopilo v drobljiva štrclja med pojočim plevelom. In ves tisti dan, zdaj prisoten samo v bežnih utripih možganov, je za zmeraj obsojen, da zgine in razpade po prepreženih razpokah v žagovinastem prahu trohnobe. Plevel pa zeleni. Neuničljivo ponosen, razdražljiv in zaničljiv.

Kmalu za klopco se je pot razširila in se strmo zagnala proti glavni ulici, ki je utripala v luči, medtem ko se je pot, po kateri je hodil, še vedno zavijala v mehko temo. Samo nekaj oken je metalo bledokrvne kvadrate po tleh. Hitro se je vzpenjal. Čudno vznemirjenje se ga je polastilo: kot nekakšno pričakovanje nečesa, kar se ne zgodi vsak dan, kar ga čaka zgoraj na glavni ulici, ko se bo brez pomisleka prepustil toku, da bo z njimi divjal gor in dol pod nočjo, razpeto od strehe do strehe. Ob prvih večernih urah se ulica vedno napolni. Ljudje begajo po nji, se ustavljajo v gručah, ali pa s svetlečimi očmi strmijo skozi okna kavarn in lokalov, zazidani v nemo pregibavanje za stekli. Dva svetova se ustvarita: tisti, ki je notri in gleda ven, in tisti, ki je zunaj in gleda noter. Potem se kotaljši iz enega v drugega skozi različne vrste vrat, skozi težka z močnimi bati za zapiranje, tista, ki so vedno napol odprta, da se rumenkasta utrujenost lokala cedi po tleh na ulico, in tista, ki te sama mečejo ven in noter, ko se ne moreš odločiti, kateremu svetu bi pripadal. In povsod se počutiš enako. V vsakem hočeš v drugega. Prijazno se smehljaš, piješ kavo, pivo ali konjak, pozdravljaš v vse smeri, pričakuješ znan obraz in drviš omamljen po pločnikih, vedno enako prepričan, da te nekje nekaj čaka, dokler se ulica ne začne skrivnostno prazniti. Potem se v trenutku zaveš, da si sam na nji s plakati na zidovih. Osupneš, se prestrašiš in zbežiš domov ali v lokal. Tu se zadnje krpe pričakovanja razcefrajo, postanejo težke. Vržeš jih v kot in jih skušaš čimprej pozabiti.

Stopil je na ulico, ki se je kačasto zvijala od teles. V obraz so ga bile besede mimoidočih, pogledi so se za trenutek obesili nanj z lahкотnostjo, mehko in sveže, ali pa težko, da je živčno trznil, ženske so odnašale njegove na zibajočih se bokih. Drgetajoča ulica ga je vsrkala. Zapletel se je v ples ob hišnih zidovih od mostu do trafike z obokanim vhomom, mimo vodnjaka, ki se je potil sredi asfalta, mimo široko zevajočih izložb pod arkadami, gor in dol, skoraj nehoteno gor in dol, z odpevanjem refrenov na pozdrave, kratke duete z znanimi glasovi. Z vsakim ponovnim obratom pri mostu ali trafiki je tesneje stisnil ustnice, čedalje bolj ga je stiskal splet oči, kretenj rok in nog, skladna gibanja dreves in nema povešenost napol odtrganih plakatov.

Nekakšno praskanje v želodcu in neznosen občutek praznine v ustih, poleg celotnega izgubljanja v zavijanje ulice, z vsemi njenimi nedoumljivimi resničnostmi, ga je spomnilo, da je žejen, da bi kaj spil in da je še trezen, čeprav bi moral biti pijan. Pijan? Mehko zibanje v glavi, ki je postajalo vse bolj boleče, mu je sicer ponujalo možnost, da si reče: »Pijan sem«, vendar je vedel, kako je je varljivo in nezanesljivo. Dokler ne bo začutil kaj več, dokler se v njem ne izostri samo en občutek in drugih ne zavije tema, ne more upati na pijanost, na pravo, na tisto, ki mu je usojena,

ki jo hoče, ki mora priti, ker mu je iz neznanega vzroka potrebna, kot mu je včasih potrebno, da se popraska ali uščipne tovariša v hrbet. Zaželel pa si je tudi pogovoriti s kom o čemerkoli že. Prijetno je, ko govoriš in ti jezik postaja vse bolj okoren, tog, dokler ne zaživi nekega svojega življenja, oblikuje čudne besede, ki ti niso v mislih, ti si pa daleč od njega ves čist in svetel, in skoraj s smehom opazuješ, kako preklet oslabo se vede.

Ustavil se je pred razsvetljenim oknom lokala. V meglenosti zarošene šipe so razmazani obrazi potno viseli v tihem brnenju, ki se je vlekle notri in precej utišano prihajalo do njega. Brnenje je bilo mamljivo, obenem pa je čutil neznan odpor. Strmel je v obraze in iskal na njih karkoli, kar bi moglo odločno preprečiti vstop, a bili so si tako podobni, vsi enako razpacani, enako raztegnjeni, še celo gibi ustnic in mežikanje je bilo enako. Bili so mu všeč in zoprni, najbolj pa tuji in neznano odmaknjeni. Obotavljal se je. »Samo en kozarček!«

Vstopil je. Zrak, poln dima in pogovorov, ga je obdal s prijetno toplino. Rdeča opeka v ozadju se mu je nasmehnila. Stoli so bili prav smešni in blagajničarka prijetno dekle. Kljub temu je čutil, da je lokal vlažen, da se vlaga počasi lepi nanj, čisto počasi, kot precejena skozi razsekane liste palme v kotu. Zagledal je dolgolasca. Sedel je sam, očitno že pošteno pijan, in se podpiral z roko. Noge je stegnil, da so vsiljivo štrlele iz ravne črte miz. Naveličano se je igral s škatlico vžigalic.

Ko mu je sedel nasproti, ga ni niti pogledal. Trdovratno je premetaval škatlico in strmel v neznano točko na zidu.

»Piješ?«

Dolgolasec se je prenehal igrati. Ne da bi premikal glavo, ga je pogledal in izcedil iz sebe: »Rožmarin?«

»Seveda. Rožmarin. Tvoj, kot kaže, cveti na vse kriplje.«

»Rožmarinček za spominček! Posodi mi za konjak!«

»Ne piješ več encijana?«

»Ne... Ni dober za rožmarin. Premalo zelenega da... cvetje pa... oh, cvetje pa res ni... da bi govoril.«

»Konjak je strup, sam špirit.«

»Rožmarin lepo cveti v njem.«

»Drži, a ledvic in jeter ne konzer-vira dobro.«

»Ledvice fuč, jetra fuč, vse bo požrl rožmarin.«

»Pa drugače, kaj počneš? Dolgo te ni bilo videti. Nazadnje si bil tako rožmarin, da sem mislil, da boš prenehal.«

»Ne, ne, to pa ne!... Prekleta slabo je s to stvarjo. Piješ... včeraj, danes, jutri... maček pride včeraj, danes, jutri... nima smisla včeraj, danes, jutri nehati. Rad sem rožmarin.« Dolgolasec se je vzravnal. »Naroči no konjak! Nekako se mi zdi, da danes še nisem dovolj, pa tudi upira se mi... govoriti... Stalno govoriti, go-vo-riiti!«

»Meni je vseeno, ampak tuliti ti ni treba.«

Molčala sta. Natararica je prinesla pijače. Motno se je svetila na mizni plošči, drobiž je bil vlažen, dolgolasec ostudno siten, saj končno je res neumno, da se naceja v slavo svojih pokvečenih ušes. Kdo, za vraga, jih še more videti pod štreto njegovih griv! Povrh se zaveda, kako enkrat en je

s svojimi kodrčki in žalostjo, da je res ostudno siten. Menda bi si morali vsi zmečkati uhlje njemu na čast, potem bi ne bil svet gnil, smrdeč, pohoten, sprijen, hinavski, umazan, sploh ne bi bil več tak, temveč topel in prisrčen. To je grdo od dolgolasca. Da izkorišča fizično napako za svoje početje, medtem ko se mora on izmišljati, da ga nihče ne mara, da se počuti sam, da je razočaran in podobno. Celo ko bi bilo vse res, ne bi zmanjšal tihega odpora v sebi. Dovolj je, da zagleda dolgolaščevo postavo, pa se že v njem nekaj zgane, in čeprav presedita včasih cele ure skupaj, se mu zdi ostudno siten in klavrn. Njegov glas, besede, vedenje, lasje, praskanje: enako kot pri drugih, kljub povečenim ušesom. Vrag ga nosi! Iz pitja delati tragedijo! Pijani Hamlet, ki hoče ugajati, ki je pomemben in velik samo zato, ker je trikrat na teden pijan! Zgražanje obrniti v dokaz svoje veličine, posmeh v pritrjevanje izjemnosti, usmiljenje v tiho občudovanje! Zakaj ne bi čutil sramu pred svojim početjem? Saj res, ko si pijan, briga te ves svet, pa vendar, tu je drugi dan treznosti. »Ali veš, kaj si včeraj počel?« Imenitno! Bil si veličasten! Svet je umazan! Kriv je, da piješ! Spleteni venec z vonjem po velikem pa ne more uničiti lepljivega usnja sedežev, rumenih zidov, trudnosti nedeljske ulice, občutka teže skodelice jutranje kave, šumenja papirja, uničljivosti sončnih zahodov, reke, zelene reke okoli mesta, niti peklenske utrujenosti radijskih melodij v poznih urah popoldneva. Dovolj je, da pomisliš na staro, napol noro učiteljico, in že ti vso glavo zasede vrt okoli njene hiše, z neskončnimi odtenki senc med drevjem in v travi, razmajanim plotom, vodnjakom, skladovnico drv. Dovolj je ta kozarec, da veš, kako smešno je igrati pijanca iz domišljene žalosti. Zato je dolgolasec ostudno bitje. Nekakšen zlatordeč ornament na sinji podlagi.

Dolgolasec je hitro spil konjak. Skremžil je obraz in z vidnim naporom pogoltnil. Oči so se mu orosile. Nekajkrat je zakašljaj, potem pa živčno prižgal cigareto. Stresel je z lasmi.

»Močan je. Nisem se še dobro navadil nanj.«

»Se ti ne zdi, da konjak smrdi?«

»Mhm...«

Opazil je, da je dolgolasec takoj odrinil kozarec in pobledel. Cigareta mu je dogorevala med prsti. Opazoval ga je z nekakšnim zadovoljstvom, kako se muči, da bi potešil razgrajanje odvečnega konjaka v želodcu. Čisto neznatne kapljice potu v vdolbincah ob nozdrveh dolgolasca so ga razveselile, pa niti ni vedel zakaj.

Dolgolasec je skušal govoriti, da bi uničil slabost. Pri tem je globoko dihal in zadrževal dih. Opazil je, da gleda njegovo cigareto, zato je globoko potegnil. Počasi je spuščal dim skozi nosnice.

»Res čudna punca, ti rečem... drugače v redu, mislim joški in boki, ampak... zamorjena. Ko sem ji rekel, če gre z menoj... bil sem rožmarin, je kar vriskala in... pof! treščila po meni... Menda je še nedolžna, ker se je... pravijo, da jo je divje strah občevanja... punca ne bo za nikamor... pomisli enkrat je vendar...«

»Boš še en konjak?«

Dolgolasec se je obotavljal.

»Seveda, se razume. Vse za rožmarin...«

Nesrečno se je zasmeljal in odločno govoril dalje o tistem dekletu, kot bi ga misel nanjo reševala bledice.

Stisnilo ga bo. Kar naj med bruhanjem razmišlja, kako lepo bi bilo podreti devico, ki se boji občevanja. V straniščih so ogledala in kažejo ti solzne oči, meglene, nesrečne, oči, lesk ustnic in droben curek slin na bradi. Rdečica obraza se prav lepo vidi. Ogledalo je čudovita stvar, zlasti tisto v stranišču. Malce te popači, raztegne nos, ali doda na vrhu glave še eno plast las, prijetno odbija grenak okus v ustih in te sili, da znova bruhaš v lijak. Potem odpreš pipo in čistiš svinjarijo s prsti: koščki mesa, sluz, solato, razsekane koščke makaronov. Po ploščicah se svetijo luže, prepojene s tvojo utrujeno mislijo. Ovlažiš si čelo, nekajkrat vzdihneš in greš. Morda se prej še zarežiš ter se prepričaš, da si bil imeniten, če ne kar očarljiv med bruhanjem, med tistim norim kričanjem želodca. Nazadnje še ugotoviš kako nečista so stranišča, in se sprašuješ, čemu neki je sanitarna inspekcija na svetu. Saj je res gnusno videti luže urina na tleh in razne napise po stenah s tvojo lastno kozlarijo. Žarnica utriplje rumeno svetlobo, ko si tiho sam s seboj ter pozabiš na boleče skakanje želodca, na vse njegove krčevite sunke in ogabne, rigajoče glasove.

Natakarica je prinesla konjak in encijan. Prijel je kozarec in ga vzdignil.

»Eks!«

Ujel je preplašen dolgolaščev pogled. Hitro je pogotnil grenko tekočino. Grenko topel okus se je razlezel po nebu in se končeval s prijetno ostrino pod očmi. Preden je postavil kozarec na mizo, je dolgolasec zvrnil svojega. V vdolbinici na dnu je pustil lužico konjaka. Rigal je. Nekajkrat je požrl slino, a vode se kljub očitnemu naporu ni pritaknil. Tiho je sedel in gledal predse. Potem je nenadoma vstal in s krhajočim glasom rekel: »Trenutek!«

Odšel je proti stranišču. Malo ga je zanašalo.

Bruhal bo. Če ima srečo, ne bo nikogar v stranišču, kajti drugače bo klavrno. Ljudje tako čudno gledajo. Skoraj z veseljem. Ljudje so sploh veseli vsakega trpljenja, čeprav morda mislijo drugače. Ej, prekleto, fanta je stisnilo. Čisto tako, kot je predvideval.

Zaprl je oči. Zibanje v glavi se je krepilo. Vedel je, da če bo sedel pri miru, potem pa se hitro premaknil, da bo še močnejše. Po žilah je s sladko utrujenostjo polzela kri. Noge so postale težke, zlasti v podplatih. Utrujena težke, kot po napornem delu. Nekakšna živalca med prsti rok se je večala in manjšala enakomerno hitro. Tema je bila ohlapna, prijetna. Glasovi okoli njega, zlit v brenčanje, so se oddaljevali in sem ter tja potihnili. Prostor je izginjal. Utripanje znotraj njega je vse zapolnilo, pogoltnilo in prekipelo. Nedoločljiva otožnost je pronicala iz neznanega vira skozi celotno utripanje. Mehka, ohlapna otožnost, kot rdečkasta tema za vekami, podobna nerazrešljivi krivulji ženskih nog ali prsi. Radostna otožnost. Nekaj kot neveselo veselje nad nečim, česar se ne moreš spomniti, niti ne veš, ali si tak zaradi preteklega ali prihodnjega. Težka otožnost, tako podobna tistemu začaranemu občutju ob pogledu na ljubeč se par v temi, ko ne vidiš ne obrazov, ne teles, samo slutiš, da sta v temni gmoti usodno prepleteni

in ni niti najrahljeje misli o tvoji bližini med njima. Zalost, ki se vidi samo v velikih očeh volov na razritem rdečilu ilovnatih kolovozov. Utrujeno iztekanje v nič.

Odpri je oči. Rumena stena je ostro udarila in zanihala. Dolgolasca še ni bilo nazaj. Namesto njega se je sprehajala po steni muha. Lužica konjaka v kozarcu je leno pričala o njem. Njegovega riganja ni bilo slišati, čeprav se vdolbina v naslonjalu stola še ni izravnala v gladkost ostalega usnja. Ne da bi vedel čemu, se je nasmehnil in pričel premetavati škatlico vžigalic. Trdno rožljanje dolgolaščeve škatlice, ko njega sploh ni bilo več, ali prazni kozarci so mu vdahnili misel, da bi še pil, da je tu zato, da pije, da mora piti. Kaj ga briga dolgolasec, ta slabo narisani ornament, in tudi vsi ljudje okoli so mu figo mar. Polomil ga je, ker je prišel sem na te usnjene stole, pred rumeno steno in rdeče opeke, saj tega niti hotel ni. Želel je samo piti, čisto enostavno piti, da bi bil pijan, ni hotel ne stolov, ne stene. Najboljše bi bilo, ko bi se vrnil na vejo nad reko, spil ostanek encijana v steklenici, pljuval v vodo, ali pa divje kričal, karkoli že, zakaj tu izg'nja zaradi prekletega šumenja besed, kozarcev in umazane svetlobe. Dolgolasec je tako lepo raztresen okoli, on pa se čuti poveznjen s stekleno kroglo za rdeče ribice, ki so ogabne, kar naenkrat poveznjen v samotno izginjanje. Na lepem te zapre, čeprav hočeš nekaj drugega. Kaj, je vseeno. nekaj drugega. Hudičevo ubogi nekaj drugega. Najslabše pa je to, da ves čas misliš, kako imenitno si trden in čvrst, celo vedeš se tako, kljub črvu, ki ga čutiš več ali manj v svoji domišljeni trdnosti. Z dolgolascem, tem ubogim pijan'm prašičem, si vendar ni prav ničesar dokazal, celo dobro ve, da ni hotel ničesar dokazovati, ker je nesmisel vsako dokazovanje, a vence v možganih je spletal kljub temu, vence iz gnilega listja, usrane vence, da bi jih razobesil po noči, ki tišči ob šipo in praska po nji, vsa krvava od luči v lokalu, kot da bi ji sploh kaj bilo do nekakšnih njegovih vencev, ko vendar je, natančno za oknom, in tudi ve, da bo ob določeni uri sedla na mize, stole, tla, vohala po pepelnikih, lizala etikete steklenic in se občudovala v ogledalih. Tu je samo zato, da pije. Piti mora. Ne zaradi pokvečenih ušes ali osamljenosti, ampak samo zato, da bo pijan. Popolnoma samo zato.

Gledal je okoli, da bi poklical natakario, ko se je iz raztresenosti miz izvila ženska postava. Zdela se mu je znana, celo smehlja, verjetno namenjen njemu, mu je bil znan. Prihajala je bliže in se ustavila pred njim.

»Pozdravljen! Kar sam?«

Smejala se je. Otrpli, neslišni smeh je bil prilepljen na njen obraz. Odložila je torbico in sedla.

»Saj dovoliš, da prisedem. Ravno sem prišla iz kina. Čudovit film sem videla. Si ga ti že videl?«

»Ne, nisem videl čudovitega filma.«

»Piješ, kajne?! Torej ne znaš držati besede.«

»Kakšne besede?«

»Kakšne besede?! Obljubil si vendar, da ne boš več pil. Ti si pa dober. Zdajle si se ga že nalezal, kot je videti.«

Gledal je vzorec njene jopice. V oči se ji ni upal pogledati. Trudoma je premišljal, kdo je in kaj hoče od njega, zakaj se spotika obenj in kaj

ji mar, če je pil, saj končno ni pretirano pijan, ker je nemogoče, da bi ga tako hitro zgrabilo, povrhu ji je hotel reči, da se ničesar ne spomni, ko je zaslišal dolgolasca.

»Zdravo, Irena!«

»O, pozdravljen! Tudi ti, torej. Kaže, da sta skupaj udarila. Nekam blede si videti.«

»Nič, nič. To je od luči.«

Irena je zopet začela govoriti o filmu. Dolgolasec je pridal zraven nekakšen temeljni problem.

Ni ju poslušal. Skrivoma je pogledal proti nji in brž stran.

Irena. Seveda. Le kako, da se ni takoj spomnil, da je ona. Bil je vendar že dvakrat pri nji, enkrat celo z dolgolascem. Poslušali so plošče in pili. Histerični klavičembalo je dišal po umetnem usnju, na katerem je obakrat sedel. Ravno nasproti je visela reprodukcija svete Ane. Uokvirjena. Veliko so govorili. Pacaste knjige in ostudna glasba, pomešana z zvoki imen Tolstoj, Poe, Mozart, Sartre, Bach, Dostojevski in njeni pogledi. Občudovala ga je, ker je tudi sam sebe občudoval, in ker je očitno kradel vrednost pacastih besed pohotnega dolgolasca. Takrat, seveda, je rekel, da ne bo več pil. Hotel je spati z njo. Bil je prepričan, da jo ljubi, zlasti svetel puh las na tilniku, in pijan je bil.

»Ta film moraš videti,« je padlo nanj.

»Bom, bom. Takoj jutri.«

Drugič mu je bilo težje poslušati klavičembalo, čeprav ji je sam ravno rekel, da bi srčno rad. Molčal je in mislil na povoženega ježa... jasno, ravno na tistega povoženega ježa, ki še zdaj gnije ob robu ceste takoj za mostom. Neznansko že smrdi. Ona pa je mislila, da je zopet globok, zamišljen, prevzet od glasbe. Irena, ki jo je poljubil. Nerodno. Prav nesrečno sta trčila z zobmi, da ga je bilo potem ves dan sram. Nič čudnega pri takih globokih ženskah, ki se grejo packanje s tujim blatom in si na debelo namažejo ves obraz, da vsaka beseda smrdi po njem. Res nerodno sta se poljubila. Nekaj je kriv tudi sam, ker se ni upal prej, ko je ona pripravljeno zaprla oči. Tako pa je šel kar mimo, se potem obrnil in... vraga, potem si niti govoril ni več, da jo ljubi, čeprav se je čudno sprehajala v njem. Dolgolasec je ves slinast. Tudi on jo ljubi. Pravi, da jo. Kar naj!

»Bi dala za dva encijana?« jo je vprašal in ji prvič pogledal v oči. Imela je lepe oči, šarenico raztrgano od zelenih in temno modrih črtic. Nasmejala se ji je.

»Za konjak in encijan,« je pristavil dolgolasec, »Jaz zdaj pijem konjak. Encijana sem že sit.«

»Seveda. Skupaj bomo trčili.«

Gledala ga je in se zasmejala.

Kadar se je tako brezskrbno nasmejala, jo je divje zasovražil. In vedno, kadar jo je srečal, je ponujala ta svoj zvonki nasmeh, narejen in izučen pred ogledalom. Zda se mu je samo leno pocedil skozi telo. Z odporom je pomislil na njeno premišljenost v vsakem čustvovanju, čuden odpor, ki ga ni mogel natanko opredeliti ne kot sovraštvo, ne kot brezbržnost. Bil je vsiljiv, čeprav razlezen kot testo in nikjer oprijemljiv, samo neomajno

trdno se je pretegnil na mizi med lužicami od pijače. Prilezel je iz njenega smeha, rumenih zidov, pijanega dolgolaščevega napihovanja in iz zavesti, da bo vse storil, da prevzame Ireno tisti trenutek, ko bo dolgolasec sanjaril o zmagi. Odpor je čutil do samega sebe, da sedi v lokalu in čaka na pijačo, in do tega, da čuti odpor. Roke so se mu zazdele umazano lepljive, potne, ne njegove, zrak, ki je kapljal v pljuča, gost kot med. Lezel je narazen, za vratom je sedelo vse, kar ni mogel videti, s težko, spolzko vlažnostjo, obenem pa se je v njem nekaj napenjalo in zbiralo moči. Potem je postal vznemirjen. Kamor je pogledal, pa najsi je bila to Irena, dolgolasec, stol, ali neznan obraz, vse mu je naelektreno šinilo skozi razveznjeno telo.

Dolgolasec in Irena sta govorila, zlasti dolgolasec je nekam navdušeno mahal z rokami in vibriral z glasom v vseh možnih odtenkih, vendar je bilo opaziti, da se kljub zanimanju, ki ga Irena kaže do pogovora, dolgolascu ne posreči zamamiti jo s silnim kopičenjem nabreklih stavkov, polnih nasprotujočih si trditev, ker je bil za tako početje ubogi zamorjenec svojih zverženih ušes že preveč pijan. Oči so se mu medlo svetile, le namesto prejšnje bledice ga je prevlekla lisasta rdečica in bil je prav pošasten videti v svoji slabo igrani vnemi, ko je vendar izza vsake besede štrlel šop neizrečenih želja.

Ni ju mogel več prenašati. Silna vznemirjenost, ki se ga je polastila sredi toposti, ga ni pustila sedeti na miru. Čeprav ni sledil pogovoru, je čutil v ozadju dolgolaščev napor po ugajanju in Irenino tiho uživanje ob tem. Ali pa se mu je vse skupaj dozdevalo. Naelektrenost vsega ozračja je zahtevala, da nekaj stori, samo sedeti na miru ne sme več. Preneumno je, da pušča spletanje umazanih niti med pokvarjenostjo Irene in dolgolasca. Treba bi bilo ostre besede, ki bi raztrgala to lažno mrežo prepričevanja, tako slabo prikrivajoče razprskane želje obeh, a obenem je čutil gnus do vmešavanja, kot da bi s tem še sam zapletel v mrežo svoj vzorec, ravno tako hinavsko ponarejen kot njun. Vzdržati ni bilo mogoče. Na hitro, bolj ob strani glavnega toka predstav, ki so se mu prerivale v možganih, je preračunal, da s tem, ko odide, pravzaprav prepusti dolgolascu vse možnosti za dosego cilja, tistega, kar si fant tako divje želi: seveda mu ni bilo vseeno, a naelektrenost ter sama umazanost, razpeta med njimi tremi, je bila močnejša. Bil je že toliko pijan, da ni mogel mimo svojih občutij in čudnih zahtev. Vstal je.

»Kam pa ti?« ga je vprašala Irena, »Ne misliš spiti svojega encijana?«

»Encijan? Kje pa ti vidiš tukaj kakšen encijan?«

»Tako j bom naročila.«

»Ne bodi tako požrešen, saj boš dobil tisti svoj... encijan! Kaj nergaš!« se je vmešal dolgolasec, čeprav bi mu bilo pač kar všeč, ko bi se čimprej pobral in mu prepustil bojišče.

»Kdo je požrešen, teslo pijano!... Saj grem samo naročit. Teh prekletih natakarc ni nikoli blizu, kadar bi bilo treba. In podobno. Precej pridem.«

Najprej je mislil, da bo šel ven k reki in tam v miru sam pil, nemoten brez bebastih ljudi okoli sebe, ko pa je prišel do steklenih vrat in je zunaj

zagledal skoraj povsem izpraznjeno ulico s tistim strupenim raztegovanjem in zehanjem v sebi, se je premislil in stopil k točilni mizi. Irena in dolgolasec ga nista mogla videti, okoli so bili sami neznani obrazi in dokaj bolje se je počutil. Naročil je in hitro izpil. Šele sedaj se je prejšnje mučno občutje pričelo razkrajati. Steklenice na policah so prijazno mežikale, obrazi so mu bili bližji in manj umazani, roke se niso lepile ob vsako stvar, ki jo je prijel, luč ni utripala boleče ostro, še srebrni zob, ki se je svetil v nasmehu natararice, se mu ni zdel gnusen. Kar lepo se je počutil in iz te trenutne ureditve je zajemal veselje, veselju podobno razpoloženje. Z zbranoostjo je mirno srkal drugi kozarec ter pogledoval po krožnih lužicah, ki so jih puščali kozarci na zgajeni pločevini. Sklanjal je glavo, gledal iz vseh mogočih kotov, da so se lužice svetlikale kot da bi vsa pločevina odpirala in zapirala biserna usta nežrečeno globoke modrosti miru. Če ga je kak gost odrinil, se ni jezil nanj, celo pogledal ga ni, ko pa ga je, je samo prebегnil s pogledom prek njegovega obraza in ga v naslednjem trenutku pozabil. Zapomnil si je samo roke, ki so mlele drobiž, se prikazovale in izginjale, premikale kozarce, cefrale lužice in prenašale tlenje cigarete po zraku. Roke so se pogovarjale med seboj neodvisno od glasov nad njimi, na sami površini so bile odkrito zgovorne. Tista, ki je bila pač sluzasta, je bila sluzasta in ni hotela biti pristržno domače trda, tiste raskave s črnimi lunicami za nohti so bile pač raskave, niti ena roka ni bila kaj drugega. Glasovi so sicer padali dokaj neurejeno in včasih celo v ostrem nasprotju z obrazom rok, vendar so bili spričo njih tako klavrno smešni, da so se dušili od svoje brezpomembnosti. Potem se je kar brez vzroka spomnil na temno modre črtice v Ireninih očeh, in v pijani enosmernosti hotenja se je odcepil od točilne mize. Zavil je med mizami proti razburjenemu dolgolascu, ki je sršeče nekaj razlagal Ireni. Približal se ji je za hrbet. Nežno, vsaj želel si je tako, ji je položil roke na tilnik. Svilnati puhasti laski so ga preprečali v neskončno majhnem trenutku, da jo ljubi, iskreno in da bi vse storil zanjo, za te puhaste laske na tilniku, ki bi jih bilo tako prijetno poljubiti in imeti, čutiti, kako se mu predajajo v popolno last. Irenin preseenečeni, nato vznemirjeni pogled ter nekaj hladnih, zamazanih besed z vsemi tistimi, o-ji vmes, ga niso niti malo odmaknili od očarljivosti njenega tilnika. Usedel se je zraven nje.

»Buc, buc!«

Otresla je njegovo roko z vratu. Jezno je zasikala: »Ne tečnari!«

Cuden lesk, nekakšno zamaknjenost v skrivnost je opazil v zategnjenosti njenih ustnic. Takoj nato je zapazil, da sta oba, Irena in dolgolasec, močno povezana skozi šop listov, ki jih je dolgolasec držal v roki. Nagonsko je zaslutlil v teh listih dolgolaščevo moč, ki je rasla iz Irenine zamaknjenosti vanje. Presenečen je obsedel. Vrinil se je v napetost med njima in čeprav je čutil svojo nezaželenost, vrinjenost in tujstvo, ostal pri miru in čakal. Odnos je skrhal, čeprav ne za dolgo. Irena je prosila. Dolgolasec ga je grdo gledal. V obraz je bil rdeč, napet. Začel je premetavati liste, jih strkal skupaj, nekaj govoril, medtem večkrat pogledal vanj odsotno, pa kljub temu divje, ter začel brati.

»In lepega dne sem izgubil svoj zlati privid
zelenih dreves, potokov, ljubeče sklenjenih rok,
razrušila so se mesta ljudi
izginile zasanjane ulice pogovorov
od neke ljubezni je ostalo prgišče praznih spominov
moje ljubo, joj, moje ljubljeno dekle,
kam je raztresel prašen veter ...«

Začuden je strmel v dolgolasca. Besede so ostro padale vanj.

»Kam so izginila zlata mesta
prekipevajoča zelenih dreves?

Ostala je samo obala
slepeča, brezkončna obala.

Na obali pa je bilo veliko peska
in jaz globoko pogreznjen vanj ...«

Nenadoma se je zasmel in naglas zakričal: »Pri bogu nebeškem, saj
to je literrratura! ... Ti se greš literrratura, fant! ... Pijano literaturo, da
bi z njo premamili! ... Ti, vrag! Kako si uganil, kaj bo prekleto babnico ...
seveda, pesnik! Veličastno! Pošastno tragično!«

Smejal se je. Dolgolasec je onemel, Irena tudi.

»Pa vendar, to je sranje, dragi moj! Razumeš, totalno sranje! ... Res,
nekaj je notri, mislim, nekaj se ti je mimogrede vtihotapilo notri, ... a
sranje, sranje je kljub temu! Ha, glej ga no! To te tišči, prekleti ušesnik!
In kaj misliš, a? Premamiti ubogo dekle? Da bo spoštovala tvojo veličino,
Tvojo izgubljenost, tebe, ki te, za vraga, razen zmečkanih ušes sploh ni? ...
To misliš? ... Pri bogu in hudiču! Prav imaš! Tako je treba! Presrečna bo,
punca ... Sram te bodi, lopov pijani!«

Dolgolasec je vstal. Besno je gledal, lasje so mu kar sršeli. Bil je pijan
in nabral je toliko poguma.

»Molči, svinja pijana! Kdo te je pa klical?! ... Prašič ... ti se boš ...«
Tudi Irena je vstala, preplašeno se je ozirala okoli. Zbudili so zaspano po-
zornost gostov, ki so dvigali oči iznad časopisov, skodelic kav, šaha, ter s
hijensko lakomnostjo pograbili motnjo zakajene kavarniške enoličnosti. Vsi
so čakali.

»Pusti ga, prosim te!«

Irena je pograbila raztogotenega dolgolasca za roko in ga vlekla stran.

»Kaj ga pa vlečeš, saj vidiš, da je ves usran, pa še pijan povrhu,
pesnik!«

Smejal se je kisló. Grenkoba je lezla vanj. Peklensko boleče razočar-
anje je čutil. Irenin strah za dolgolasca, odrekanje tistemu poljubu med
vrati, ko je v sobi jokál blazni klavičembalo, vsak njen gib, njene oči, tem-
no modre črtice v njih, vse ga je divje grenko napadalo in izvotlilo. Z raz-
očaranjem je rasla v njem prazna jeza, onemogel srd do Irene, dolgolasca,
samega sebe, stolov, kavarne, pričakujočih pogledov gostov, do vsega.

Dolgolasec in Irena sta odšla. Držala sta se za roke. Za njima je pla-
val šop papirnatih listov, ki je hinavsko molel iz dolgolaščevega suknjiča.

»Dostojevskega ji daj brati in videl boš, kako se bo dolgočasila, ple-
bejka hudičeva ... Dostojevskega ... njega, ki zna ...«

Izginila sta, on pa je še kar naprej ponavljal divje jezen in obupno pijano žalosten, tako obupno, kot to more na trenutke biti le pijan človek in nihče drug.

»Dostojevskega, Dostojevskega, Fjodor Mihajlovič Dostojevski, njega ji beri... plebejki... ne svojega sranja poetičnega!... Ni druge literature... drugo je tvoje sranje... ti imaš pokvečena ušesa... prašič pijani... literatura pijana... hudič...«

Umolknil je. Tuji obrazi so iskali po njem z lakomno radovednostjo. Čutil je njihove poglede, umazano težke udarce ob vrtenje, ki se je razbesnilo, ko je izgubil Ireno. Polzeli so po njem in zahtevali odgovor, pa naj bo še tako nesmiseln. Edino tako bi se obrazi odvrnili od napetosti, ki so jo vsi trije zgradili. Medlo se je čutil odgovornega, da razjasni obrazom vso stvar, kako ni vedel, kaj mu Irena pomeni, če mu sploh kaj pomeni, kakšna svinja je dolgolasec in podobno, vendar ni spravil iz sebe drugega kot trgajoč se krohot, ki ga je še bolj zapacal med stene, lužice po mizah, obraze in tisto, kar je ostalo od dolgolasca in Irene. Čudna usedlina celega dneva se je do zadnjega odtienka trgajočih glasov, do zadnje otplosti tujih obrazov, do zadnjega trenutka krčevite prilepljenosti na sedež, šele potem je vstal. Zmagoslavno je skušal preiti vprašujoče oči, ne da bi se zmenil zanje. Šel je skozi gosto vrsto nožev, pri vratih je ostal prazno gol, kot da je stopal preko samega sebe ter si z vsakim korakom odtrgal del telesa. Za mizo je ostal kupček, ki je rahlo dišal po ljubezni, in na vrhu oči, razsekane s temno modrimi črticami. Smrad po cigaretnih ogorkih je bilo zadnje, kar je poznal.

Zunaj, pred prazno, omamljeno telesnostjo ceste, mu je vlažen zrak oblikoval telo. Praznino, ki se je pokrila z masko hladu, je skozi odprtine za oči zapolnila vrsta cestnih svetilk z gosto se cedečo utrujenostjo. Poselilo ga je drevje, temno, grintavo obcestno drevje, plotovi z otožno potrganimi plakati, razbeljeni napisi, osvetljene izložbe, samotni dežni plašč, ki je štorkljal na drugi strani ulice, obok nekih vrat, ugašajoče brnenje avtomobila za ovinkom, odprti gobci stranskih ulic, gnjl vonj po reki in oddaljen hrum tovarne za hribom. Drsel je ob trdnem robu pločnika proti mestu. Dal mu je stopala, ki so se božala z asfaltnim hrbtom. Cigareta je ustvarila prste in dim pljuča. Potem ga je sprejela hrapava strmina poti k reki s hišicami, nanizanimi na vrhu skalne pečine. Kvadratni razsvetljenih oken, žičnate ograje vrtov, drevje, ugaski, ostanki klopce s plevelom in travo, takoj nad njo tisti balkon, prekle za fižol in na koncu drevo s prijetno ukrivljeno vejo. Trepetal je. Poiskal je steklenico pod korenomo debla in jo potegnil iz mulja. Bila je mrzla in spolzka. Kozarec se je strkljal v vodo. Sedel je kar na tla in pil, da se je mrzla kača pretakala po grlu do želodca. Reka, vsa bleščeča in gladka, je tiho ležala pred njim v sladki brezbržnosti do vsega okoli sebe, zadovoljna s svojo lenostjo, globino in večno živostjo. Strmel je vanjo. Še vedno se je tresel.

»Svinjarija.«

Ne da bi odvrnil pogled od reke, je do konca izpil, kar je ostalo v steklenici. Za nekaj časa mu je vzelo dih. Potem je rignil.

»Svinja-ri-ja.«

Topo je sedel na bregu. Z eno roko se je oklepal steklenice, z drugo pa je pulil kamenčke iz vlažne zemlje in jih metal v vodo. Čofotaje. Pacasti zvoki in mrzla kača, ki je že sekala vroče ugrize po želodcu, so ga oživiljali. Začel je divje kleti. Preklinjal je umazano, gnusno, a bolj ko je prostaško govoril, manj zadoščenja je imel od kletvic. Skušal jih je okrepiti tako, da je glasneje preklinjal, potem jih je prepeval. Na koncu je samo še zavijal v reko. Steklenico je treščil predse na tla. V roki mu je stal vrat in s tem je ril po zemlji. Brez jeze. Odsotno. Žalost je lezla vanj. Nenadoma se je zalotil, da mirno in otožno strmi v luči na drugem bregu. »Kravja žalost,« je cinično ugotovil, »Gospod je ootožen. Gospod mora piti, naš zamišljeni gospod... Se piti, še, še, še, kar tako, ker je lepo in amen... Tepec! Pustiva reko z vsem njenim drekom in scalino na miru. Sama naj uživa v svojem čudovitem vonju, midva pa greva pit, kajne, gospod... Seveda, seveda, tepec! Pit greva, pit, saj danes še nisva bila omembe vredno pijana... prav imate, gospod. Vi imate sploh vedno prav. Vi ste genialen bedak.«

Ni se premaknil. Še naprej je sedel, govoril sam s seboj in strmel v reko. Globoko v sebi se je oživiljal.

»Reka, rečica moja, dete usrano, kam se vališ, ljubi nesmisel božji? Joj, ko bi vedela, rečica, kako so gospod žejni, kajne, da ste, gospod, stekla bi mu v grlo, čeprav ne ve, česa je žejen... Svinjska si, tudi to bi morala vedeti, da si res ogabno svinjska. In gospod bi te niti ne marali... ne, ne. Popiti bi moral kaj bolj strupenega, močnega, čeprav si tudi ti zelo, zelo strupena, rečica moja... Vzdigni se in gremo! Nazaj, nazaj v planinski raj, namreč kavarna, pribežališče utrujenih bedakov... namesto da bi čistil bratov avtomobil, Celo televizija bi bila enako primeren hec. Mislim, da bi bila... namreč res bi bila, ker je zelo potrebna stvar, res potrebna zadeva v smislu bežanja... it's true my dear, it's true... Ko se misliš pobrati, mi kar povej, jaz bom medtem zapel lipa zelenela je, ali moj črni konj, čerleni vrag...«

Blebetanje ga je neskončno poživilo. Prešinjalo ga je z radostjo, in svežostjo, kot bi z besedami trgal nekaj pošastnega, kos za kosom, proč. Vdanost v trenutno resničnost, obenem z umikom iz nje, je prepletal v blebetanju. Sedel je dolgo. Čas je nezavedno pronicāl.

Počasi se je vzdignil. Zanašalo ga je in moral je hoditi. Samo ga je nosilo dalje. Oprijemal se je ograj in blebetal, neusmiljeno blebetal. Pri štrcljih, ki so ostali od klopcе, se je ustavil in pljunil vanje.

»Uboge bergle posiljene preteklosti. Vlečete se kot poceni prasice med plevelom gor in dol, zelene prašičje svinje. Moj bog, pa tako rad... eh, klinc vas gleda, pokveke... vode manjka na svetu, da splahne te nestvore s površine zemlje, my honey... Annbel Lee pa mrtva leži in prav gotovo že svinjsko smrdi by the soundig sea...«

Vrglo ga je naprej. Ni bil ne pijan ne trezen, vsaj vedel ni, da bi se kaj takega godilo z njim. Še vedno v isti nedovzetnosti, v odmaknjenosti od temne poti, po kateri je hodil in je bila na vrhu blede obsijana od luči

glavne ulice, je s prsti preštel denar v žepu, da bi ugotovil, koliko encijanov si lahko naroči.

»Samo štiri... pa smo tam, kjer se vije rožmarin in rožice cveto v lačni svetlobi brezdelja, oooj za spomin naj raste mi presneti rožmarin... samo za štiri... dovolj... ali pa ne...«

S težavo je pririnil na vrh. Srečal je znanca, a se mu ni dalo odzdraviti. Samo ošinil je njegove čevlje in ugotovil, da se svetijo, kot je treba. Drugače pa je bilo mesto že povsem prazno. Velika ulica je utrujeno ležala pod vretenci luči.

V kavarni se je med zaspanim utripanjem luči motovila natakarka s krivimi nogami, pijača na pladnju se je leno pregibala skladno z miganjem bokov v belem predpasniku; nekaj malega gostov je zdehaje prebiralo časopise. Očitno so bili vsi na smrt zdolgočaseni, razen tistega srečneža, ki je zaspal v kotu, naslonjen na mizo. Nekaj časa je stal na miru, srkal vase zdolgočasnost, potem je stopil precej negotovo, kljub praznim mizam, dženske, ki je sama posedala ob kavi, in ne da bi jo vprašal, ali lahko prisede, zdrsnil na stol nasproti nje. Gledal je njene roke: bile so suhe, z dolgimi prsti, preprežene z modrimi žilami. Brez prstanov. Postale so živčne, zaplesale po mizi, se skrčile in se obotavljale napotile k torbici. Ko so legle na črno usnje (ženske ni hotel zadržati, niti ni vedel, zakaj je sedel k nji) je počasi rekel, kot bi nadaljeval neko začeto misel: »... zato se je treba vedno umakniti v temo. Treba je zbežati...«

Roke so se sprostile na črnem usnju, a stran niso hotele.

»Kdor ne verjame v to, je najbrž tako črn, da ga ni videti. Kljub temu preko lova in zasledovanja ne more. Samo beg mu je olajšan... Razumete?... Edina možnost je beg. Beg, ostane samo še beg... Beg je resničnost...«

Pogledal ji je v oči. Bile so sive, z zelenimi črticami in precej brezizrazne, skoraj votle, steklene. Obdajala jih je tanka, komaj opazna tanka mrežica gubic z modrikastim navdihom pri korenu nosa.

»Ničesar nočem, samo pogovarjal bi se rad,« ji je dejal. Vprašala ga ni nič. »Seveda pa lahko greste še ta trenutek v svojo... kuhinjo pogret večerjo... lahko... ne boste odšli, ker vam je zelo dolgčas, jaz pa analiziram. To so neke vrste računi... saj res, gotovo ste opazili, da je danes vse en sam račun, velik račun, gospa povešenega ponosa. Moja mati je tako rodila štiri sinove, kar je tako kot v pravljici na plošči... Danes tako nihče več ne bere... kajne gospa, in literatura je res...«

Zenska se mu je zverženo nasmejala. Zdrznila se je, pograbila torbico in brez besed odšla. Na mizi je pustila denar za kavo. Niti malo ni obrnila glave. Strmel je v isto smer kot prej, samo namesto sivih oči je videl steno in rdeče migetanje bankovca. Toplota prostora ga je ohromila, pometla po njegovi glavi, da je ostala prazna in je samo pošumevalo v nji kot v morskí školjki.

»Štiri encijane, prosim, naenkrat, vsakega v svojem kozarcu.« je naročil belemu predpasniku, ki je privaloval do njega, »In še, prosim, koliko je ura?«

»Pol polnoči.«

»Neverjetno ... neverjetno ... tako hitro ...«

Zdaj se je izgubil, nehoteno se je razkrajal med mizno ploščo in steno.

»Beg, ostane samo še beg.«

Štirje kozarci so se zvrstili pred njim. Postavila jih je neka roka in dal ji je denar. Potem je pil. Z naslodo se je pretapljaj skozi rumeno tekočino v skrivna nedra noči ...

Štirje encijani, štirje divji rumeni konji, polni energije, so peketal po črnini mize in se mu skušala izmuzniti iz rok. Trdo jih je stiskal enega za drugim vsem štirim konjem je brez usmiljenja odgriznil zlato luč zenice. v divjem besu so potem potovale po njegovih žilah in izgubljeno treščile v praznino, štirje konji sinovi peščenega morja strupeni od vetrov ki so jim v mladosti kodrali zlate grive. sonce se preliva po gladini vode. nebeška luč ki je ne moreš nikoli prijeti, najmanjši dotik jo splaši da zbeži. globoko v koreninah dreves gnezdi radost z očmi pajka. čudna veselost je divjanje rumenih konj, pretaka se v telesu dan na dan pa je ne znamo občutiti. in same veje zlomljene počrnele veje. za vsem za najmanjšo stvarjo se skriva brezno slepeče svetlobe pošastno lepe izgubljene v obliki ulic čevljev rok kože in las drevja neba noči. ker kdo naj ve da luč ni. še tema je luč morda najsilnejša luč kar jih je. oblaki pljuski po mizni ploskvi se prerivajo med druge in polnijo prostor z občutkom nečesa. štiri prazna očesa brezdomci ki so potovali iz domovine do pošasti sedeči na pripravi ki se ji reče stol. ko bi jadrali ... joj ko bi jadrali bi videli polja neskončna polja meglene zemlje na nebu kako se prelivajo v brezbarvnih curkih z mislijo ljudi. naj bo to edini nesmisel, ta edina stvar ki z nemo hrabrostjo leti v tisto temo ki je luč, nikoli sita nikoli odžejana hotljivost dlani večno odprti tipajočih okoli sebe da bi kradle za seboj pa puščale dolge brazde, nekaj več nekaj manj nekaj nečesa. utrip izzveni ali zveni še naprej pa potujemo mimo da ga ni več čutiti, njive kakšna radost v bolečni vztrajanja pri sejanju rasti in žetvi ko bi ravno tako lahko ne bilo ne enega ne drugega temveč samo njiva. samo možnost. samo napetost loka brez tetive in puščice. pa ne in ne ne ne. vsota vsega sajenja rasti in žetve poleg korenine starega drevesa sledjo ptice ki je tožeče kričala čez sivo nebo se seklja na kolesčke koščke ki se kotalijo po mizi padajo na tla kjer obležijo z mozoljastimi obrazi obrnjeni navzgor. kot v temi zbrani med gručami drevja v vrtu poleg hiše. se zdaj skriva na utripanju žile dovodnice. skozi okno po prasketajočem zidu. sova cedi rumenilo oči po linah zvonikov. otrpla ogrodja ozvezdja orion medtem ko sirius plapola plapola. cesto pokriva nova plast prahu da bi noga ne mogla čista naprej nikoli nikjer ...

Vzdignil se je z veliko težavo (pomagala mu je natakaraica) in se opotekel iz kavarne. Vrata za njim so zaloputnila, ključ zarožljali. Samo prijazen nasmeh mu je sledil nekaj metrov, divje zarisanih v enem samem sunku do roba ceste. Tu je obležal na tleh. Z ustnicami je drsal po tlaku; zdel se mu je slan. S čela je curljala toplota ob loku obrvi po sencu do ušesa. Ni bilo roke, ki bi ga pobrala, pa tudi želel si je ni. Srečen je bil. Tesno se je stisnil k hladni cesti in zaspal.